

LAURA FRIMAN & MIKKO MATTLAR

KULTA- TURBO

SUOSIKKI
LEHDEN TARINA

JOHNNY
Kniga

KULTATURBO

© Laura Friman, Mikko Mattlar ja Johnny Kniga 2024

ISBN 978-952-362-050-6

Johnny Kniga
Helsinki

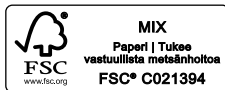
JOHNNY
Kniga

An imprint of Werner Söderström Ltd

Painettu EU:ssa.

Kirjaa on tukenut taloudellisesti
Journalistisen kulttuurin edistämissäätiö JOKES.

Valokuvien tiedot kuvaliitteessä.

SISÄLTÖ

SARASTUS

01. Nuorisomme todellinen Suosikki	9
02. Korkokenkärähat kulttuurilehdestä	17
03. Elvis Helsingissä ja muita uutisia	25
04. Ringo Starrin suomalainen morsian	31
05. Varhaista vuorovaikutusta	38
06. Vauhti kiihtyy	42
07. Lehtikauppoja saunassa	55

JYRÄYS

08. Legendaarinen Suosikki syntyy	65
09. Poppareita ja jymyotsikoita	73
10. Vesimiehen ajassa	80
11. Jytää ja skandaaleja	86
12. Elviksen ja raggarien luona	93
13. ”Poikaystäväni saa mielellään olla aisankannattaja”	100
14. Kuukauden kova kähinä - punkkari vastaan rokkari	105
15. Tervetuloa Nyrok Cityyn!	113
16. Kolme kertaa Suosikin kilpailijana	120
17. Haastattelija saapuu moottorisahan kanssa	135
18. Lehti lähtee lukijoidensa luo	142
19. Dingomania	150
20. Hotelli Hesperian smokkijuhlissa	158
21. Dear Eki, onx normaali?	163
22. ”Maailman ysärein asia”	173
23. Reiviä, raivoa ja rytinää	184
24. Pyhä Jyräys	191
25. Showbisneksen ammattilainen	200

ILTARUSKO

26. ”I admire you very much”	209
27. ”Döyn’t wörry, Katja, döyn’t wörry”	219
28. ”Onko sinne someen muka pakko mennä?”	232
29. ”En halunnut olla se tyyppi, joka tappoi Suosikin”	238
30. ”Tosi raskasta, eli ihan minun juttuni!”	248

Henkilökohtainen Suosikki-tarinani (Mikko)	259
Henkilökohtainen Suosikki-tarinani (Laura)	263

Lähteet	267
---------	-----

SARASTUS

I

Nuorisomme todellinen Suosikki

Uuden lehden ensimmäinen vuosi 1961

*Hyvä lukija! Lausumme Sinut tervetulleeksi Suosikki-lehden vakinaiseen ystäväpiiriin. Toivomme, että tulet viihtymään seurassamme. Pyrkimyksenämme on tarjota Sinulle mielenkiintoista ja täysipainoista luettavaa joka kuukausi. Kirjoituksiemme aihepiirin muodostavat ne asiat, jotka **Sinusta** ovat mielenkiintoisia. Ellet ole tyytyväinen, kerro se meille. Otamme kiitollisina vastaan ehdotuksia, mitkä koskevat Suosikki-lehden sisältöä ja palkitsemme vaivasi. **Joka kuukausi annamme LP-levyn palkinnoksi parhaasta ehdotuksesta.** Kuten näet, on päämääränämme nimenomaan noudattaa lukijoittemme toivomuksia ja siten muodostaa lehdestämme nuorisomme todellinen **suosikki**. Pääkirjoitus on monessa lehdessä vain välttämätön paha, minkä lukija herkästi sivuuttaa turhana painolastina. Siksi tämä pääkirjoitus onkin Suosikki-lehden ensimmäinen ja viimeinen.*

Tammikuussa 1961 ilmestyneen Suosikki-lehden ensimmäisen numeron pääkirjoitus kertoi lukijoille suoraan, mitä oli luvassa. Suomeen oli syntynyt uusi lehti, joka oli mainoslauseensa mukaan ”nuorten oma äänenkannattaja”.

Suosikin syntysanat lausuttiin jossakin vaiheessa vuotta 1960, ja todennäköinen tapahtumapaikka oli Fazerin musiikkikaupan toimisto Helsingissä Aleksanterinkatu 11:ssä. Suomen suurin levy-yhtiö, musiikkikustantamo ja soitinkauppa oli julkaissut seitsemän vuoden ajan Musiikkiviesti-lehteä, mutta sen vuoden 1960 viimeisessä numerossa kerrottiin, että seuraavan vuoden alussa lehti poistuu näyttämöltä ja tilalle saapuu Suosikki.

Lehden nimen ja konseptin muuttumisesta tiedotettiin melko hillitysti. Mahtoikohan kukaan Musiikki-Fazerin toimistossa osata odottaa, kuinka pitkä ja vaiherikas Suosikin historiasta tulisi, tai miten valtavia lukijamääriä se joskus keräisi? Niin tai näin, oikeaan ei osunut ainakaan se ennustus, ettei Suosikissa tulisi olemaan pääkirjoitusta enää ensimmäisen numeron jälkeen.

Musiikkiviesti oli ollut kevyt ja asiallinen julkaisu, joka kertoi lukijoilleen iskelmistä ja filmitähdistä. Lehden toimitus kutsui sitä jokamiehen musiikkilehdiksi. Aviisi perustettiin vuonna 1953 raivaamaan tietä kevyelle musiikille, sillä tuon ajan media suhtautui iskelmiin jopa vihamielisesti. Palstatilaa hallitsi klassinen musiikki. Fazerin oli helpointa tiedottaa levyistään ja artisteistaan julkaisemalla omaa lehteä.

Viimeisen Musiikkiviestin pääkirjoituksen mukaan väylä kevyelle musiikille oli saatu auki, mutta lehden nimi oli ehtinyt kulua loppuun, ja myös A5-sivukoko oli vanhentunut. ”Nykyään tulee aikakauslehden olla kooltaan yli kaksinkertainen”, kerrottiin uuden vuosikymmenen vaatimuksista. Suosikki olikin edeltäjänsä yli puolet suurempi, kooltaan hieman levennetty A4.

Nimenvaihdos Musiikkiviestistä Suosikiksi tapahtui todennäköisesti viime tingassa. Musiikkiviestin lukijoilta oli jo ehditty kerätä maksuja vuosikerran 1961 tilaamista varten. Ensimmäisessä Suosikin numerossa heille tarjottiin mahdollisuutta vaihtaa Musiikkiviestin tilaus Suosikkiin ilman lisämaksua.

12-vuotias italialaislaulaja Robertino Loreti sai kunnian olla Suosikin ensimmäisen numeron kansikuvassa tammikuussa 1961.

Loreti oli kultakurkkuinen ihmelapsi, joka lauloi sopraanoäänellään itsensä monien suomalaisten sydämiin tulkitsemalla italiankielisiä ikivihreitä. Kannen pääotsikon mukaan Loretista ennustettiin itsensä Mario Lanza manttelinperijää. Lanza oli klassisesti koulutettu amerikanitalialainen tenori, jonka tuotanto ulottui oopperasta viihdemusiikkiin. Vielä oltiin kaukana otsikointityylistä ja tähdistä, joista Suosikki myöhemmin tunnettiin.

Mutta oli vuoden 1961 ajankuvakin toisenlainen. John F. Kennedy valittiin Yhdysvaltojen presidentiksi, Laila Kinnunen vei Suomen ensimmäistä kertaa euroviisuihin *Valoa ikkunassa* -kappaleella ja Berliinin muurin rakentaminen alkoi. Suomea johti Urho Kekkonen, Neuvostoliittoa Nikita Hruštšov. Suosikin myöhempi voimahahmo Jyrki Hämäläinen oli 18-vuotias ja aloitteli toimitajaopintojaan Tampereen Yhteiskunnallisessa korkeakoulussa.

Ensimmäisten Suosikin numeroiden tyyli saattoi olla asiallisempi kuin myöhempinä vuosikymmeninä, mutta aiheiden valinnassa toimitus piti lupauksensa. Nuorisokulttuureista kirjoitettiin heti alusta lähtien. Lehden sivuilla sykki rock'n'roll, kun ranskalainen Johnny Hallyday ja Suomen suosituin rokkari Rock-Jerry esiteltiin lyhyissä haastatteluissa. Niissä kerrottiin laulajien suosiosista ja vihjattiin ujosti tyttöystäväkuvioistakin. Rock-kuninkaaksi kruunattu 16-vuotias Pekka Loukiala sai palstatilaa siinä missä iskelmätähdet.

Jättijulisteiden aika oli vielä edessäpäin, mutta neljännessivun kokoisissa valokuvissa esiteltiin ”Kuukauden korea tyttö” ja ”Kuukauden komea poika”. Reportaasi käsitteli katulaulajien yllätysesiiintymisiä ohikulkijoille ja serenadien aiheuttamia reaktioita. Lehdestä löytyi monisivuinen jazzpalstakin, ja siellä valistettiin lukijoita muun muassa Miles Davisin moderneista sävellyksistä.

Jo ensimmäisessä lehdessä mukana oli myös horoskooppi. Vesimies oli tapaamassa vieraan henkilön, jonka kanssa ”ystävyydestä saattoi tulla pysyväisempikin”. Leijonan tähtimerkissä syntyneiden horoskooppi-merkki oli vielä jalopeura. Heille ennustettiin hyviä

päätöksiä taloudellisissa asioissa sekä erikoisen miellyttävää ensitapaamista henkilön kanssa, joka on kuuluisuus alallaan.

Suosikki käynnistettiin aivan Helsingin ytimessä. Lehden ensimmäinen toimitus sijaitsi Musiikki-Fazerin tiloissa Kluuvikatu 6:ssa, missä lehden ensimmäinen toimitussihteeri Reino Helismaa kasasi lehden. Helismaa oli kuplettilaulaja ja legendaarinen iskelmäsanottaja, joka oli tuolloin ehtinyt jo lähes viisikymppiseksi. Suosikin ensimmäinen päätoimittaja Olli Hämäläinen oli kapellimestaritutkinnon suorittanut jazzmuusikko ja orkesterinjohtaja. Alkuvaiheen toimituskuntaan kuului myös ammattimuusikko ja myöhemmin euroviisukapellimestarina tunnettu Ossi Runne.

Kaikilla kolmella oli rutiinia lehdentekoon jo Musiikkiviestin ajoilta, sillä Helismaa oli toiminut Suosikin edeltäjän toimitussihteerinä ja tosiasiallisena vetäjänä. Fazerille studiotöitä tehnyt Runne liittyi Helismaan pyynnöstä Musiikkiviestin toimituskuntaan, koska lehti tarvitsi yleismiestä kirjoittamaan juttuja, kääntämään sarjakuvia ja kirjoittamaan horoskooppeja. Helismaa itsekkin kirjoitti Musiikkiviestiin juttuja ja arvioita.

Musiikki-Fazerin tuotantopäällikkö, kotimaisen musiikin voimahahmo Toivo Kärki ei virallisesti kuulunut Suosikin toimittukseen. Häntä pidettiin silti lehden henkisenä isänä. Helismaan elämäkerran mukaan Fazerilla pohdittiin 1960-luvun alussa Musiikkiviestin laajentamista, koska musiikin maailmasta oli yhä enemmän kirjoitettavaa, ja pahin kilpailija Scandia julkaisi omaa A4-kokoista Iskelmä-lehteään. Vuonna 1960 aloittanut Iskelmä oli saanut mukavasti lukijoita, ja Scandia pystyi mainostamaan levytättiään sen avulla, vaikka oman lehden julkaisu ei ollut sinänsä järin hyvä bisnes.

Reino Helismaan vanhin poika Arto työskenteli Scandialla, joten levy-yhtiöiden ja lehtien kilpailutilanne näkyi myös hänen perheessään. Isä-Helismaa oli kuitenkin mielestään ajan hermolla, koska hän seurasi työkseen uusinta listamusiikkia, ja teini-ikäiset lapset pitivät hänet kartalla nuorison mausta. Hän suunnitteli

Suosikille linjan, joka olisi yhtä aikaa kansanomainen ja nuorekas.

Nuorisoa edusti Suosikin ensimmäisessä toimituksessa parikymppinen Margareta ”Mimmu” Muthreich, josta tuli lehden ensimmäisiä profilitoimittajia. Muthreich piti tyttöjen palstaa, kävi haastattelemassa nuorisoidoli Lasse Liemolaa tämän kotona ja kirjoitti reportaasin lentoemäntien työstä. Vaasalainen iskelmälaulaja Tuija Helinä oli asunut Yhdysvalloissa ja laulanut siellä Marilyn Monroelle, joten kohtaaminen kiinnosti Muthreichia. Tuija Helinä muisteli, kuinka Monroella oli pitkä, valkoinen, hyvin syvänuurrettu puku ja suuret, hyvin kauniit silmät.

Ennen Suosikkia Muthreich oli tehnyt radioon Nuorten ikkuna-ohjelmaa, ja hän pitää todennäköisenä, että kutsu Suosikin avustajakuntaan tuli ohjelman seurauksena. Hän kirjoitti lehteen freelancerina ja opiskeli samalla valtiotieteitä. Musiikkiviestiä Muthreich kutsuu Musiikki-Fazerin markkinointiviestintälehdeksi, mutta Suosikin kanssa lähdettiin liikkeelle isommin.

”Luulen, että Suosikin kustantajilla oli kunnianhimoisia suunnitelmia ja markkinoilla oli rako, jonka nämä herrat päätoimittaja ja toimitussihteeri olivat haistaneet ja huomanneet”, Muthreich pohtii. ”Siinä saattoi olla jotakin Ruotsin mallia, sillä ainakin minä olin kouluaikoinani tilannut Min melodi -lehteä Ruotsista, ja siitä varmasti innostuinkin kirjoittamiseen. Lehdessä piti olla kaikki hyvän viihdeaikakauslehden eri elementit eli muotia, reportaaseja ja kolumneja. Luulen, että Repe ja myös Olli olivat fundeeranneet tämän kombinaation. Mielestäni lähdettiin aika virkeästi ja lujaa, ja ihastelin sitä. Oli niin kivaa olla mukana.”

Muthreichin nimi oli Suosikin tekijöiden joukossa ensimmäisestä numerosta alkaen. Hän sopi töistä Helismaan kanssa. Jutut tuotiin hänelle paperilla Musiikki-Fazerin toimistoon. Muthreichin mukaan lehti ladottiin ja taitettiin muualla, joten Helismaa kasasi materiaalin ja toimitti sen Suosikin teknisille toteuttajille. Lehden ensimmäinen taittaja Niilo ”Nipa” Niemi oli graafikko, somistaja, koomikko ja kuplettiaulaja. Helismaa teki Suosikkia ja kiersi keikoilla hänen kanssaan.

”Tulin aina Fazerin tiloihin tuomaan juttujani ja ideoitani sekä sopimaan jatkuvammista seteistä”, Muthreich jatkaa. ”Olin siellä aina, juttelin ja kahvittelin. Repen kanssa oli hedelmällistä yhteistyötä, ja vaikka hänellä oli monta rautaa tulella, hänellä oli aikaa myös Suosikille. Hän oli hyvin nopeasti toimiva, impulsiivinen ja luova henkilö, joka oli myös hauska ja ystävällinen tyyppi. Tiesin myös, että hänellä oli minun ikäiseni tytär.”

Päätoimittaja Olli Hämäläistä Muthreich näki harvemmin, mutta yhteistyö toimi hänenkin kanssaan. ”He suhtautuivat minuun tavattoman toverillisesti ja mukavasti. Aina oli hauskaa ja naurettiin. Suosikissa sain ensimmäisen kosketukseni lehden toimitukseen eli kuinka lehteä tehdään. Se oli tietenkin sikäli kurinalaista, että numero piti saada kokoon ja oli deadlinet. Siinä oli jotakin tosi vetävää ja kivaa minunlaiselleni vähän yli kaksikymppiselle opiskelijatyölle.”

Ensimmäisen vuosikerran Suosikin kanteen pääsivät Robertinon lisäksi muun muassa Sophia Loren, Paul Anka, Brigitte Bardot ja Miss Suomeksi kruunattu Ritva Wächter. Myöhemmissä vuosikerroissa paljon esillä ollut Elvis Presleykin oli Kuukauden komea poika -palstan kasvona heti kakkosnumerossa, ja kansikuvaan hän pääsi jo Suosikin historian neljänteen numeroon. Rocksarjakuva alkoi lehden kakkosnumerossa, joten sykettä ja svengiä oli Suosikissa alusta saakka – joskin turvallisissa ja pidättyvissä merkeissä myöhempiin aikoihin verrattuna.

Yleisönosastokirjoitukset vaikuttivat aluksi toimituksen laati- milta. Niissä arvosteltiin muun muassa avaruuskoeaiheista televi- sio-ohjelmaa tai leijonan ritarikunnan ja valkoisen ruusun kunnia- merkkien jakoperusteita. Käynnistysvaikeuksien jälkeen lukijakirjeet alkoivat käsitellä lehden sisältöä, ja toiveita nuorison haluamista jutunaiheista vaikutti tulevan runsaasti. Jo Suosikin kolmannessa numerossa yleisönosastopalstalla toivottiin koko sivun ihailijakuvaa jostakusta levy- tai filmitähdestä. ”Ei ole oikein varaa uhrata koko sivua yhdelle kuvalle – siitä taas kimmastuisi moni sellainen, joka

ei filmitähden kuvasta perusta”, toimitus vastasi. Aika ei ollut vielä kypsä jättijulisteille. Joidenkin yleisönosastokirjoittajien mielestä koko lehti oli valtavan kokoinen, kun se oli peräti A4.

Kesällä 1961 Suosikissa alkoi elokuvapalsta, joka myös jäi pysyväksi osaksi lehden sisältöä. Elokuussa muotiipiirtäjä Totte Salminen alkoi kertoa lukijoille kansainvälisen vaatemuodin uusimmista tuulista. Lukijoille mainostettiin viimeisimpiä levyjä, elokuvia, limonadia, ihovoidetta, tupakkaa sekä Oklahoma- ja James-farkkuja. Yllättävimmässä mainoksessa Lito-Offset ja Oy Klichékuva Ab kertoivat nuorille lukijoille, kuinka hekin voivat nyt hankkia oman offset-painokoneen. Kuvalaattalaitos tekisi heille lehden painamiseen tarvittavat mustavalko- ja värilaatat.

Lehden säännölliseksi sisällöksi tulleet ulkomaanreportaasit alkoivat heinäkuussa 1961, kun rumpali Risto Vanari kertoi kokemuksiaan New Yorkista. Hän opasti, miten musiikkia ostetaan amerikkalaisissa levyliikkeissä suunnilleen samaan tapaan kuin Suomessa, mutta levybaarit olivat auki lähes vuorokauden ympäri ja levyjen kylkiäisinä saatettiin myydä hammasharjoja. Jukeboksit soittivat uutuuslevyjä niin kovaa, että appelsiinimehu väreili lasseissa.

Margareta ”Mimmu” Muthreichin tyttöjen palstalla kerrottiin juoruja ulkomaisten laulajien ja näyttelijöiden yksityiselämästä. Palstanpitäjä muistelee, että uutiset olivat todennäköisimmin peräisin ruotsalaisista aikakauslehdistä, joita hän seurasi. Suosikin horoskooppi kirjoitettiin Muthreichin muistikuvan mukaan toimituksessa eikä sitä tilattu astrologilta. Hän ei itse muista kuuluneensa palstan ennustajakaartiin eikä usko Reino Helismaankaan kynäilleen tähtimerkkien tulevia tapahtumia. Mahdollisesti horoskoopin kirjoitti edelleen Ossi Runne, joka saavutti myöhemmin suurempaa menestystä euroviisuissa.

Muthreichille tuli omia kansainvälisiä kontakteja, kun hän tapasi Suomessa vierailleita ulkomaisia artisteja tai matkusti itse Euroopassa. Suosikin toimittajana Muthreich pääsi haastattelemaan muun muassa jazzlegenda Louis Armstrongia.

”Olin eloisa, peloton ja ripeästi ihmisiin tutustuva tyyppi. Tutustuin esimerkiksi Laila Kinnuseen ja meistä tuli hyviä kavereita, koska hän seurusteli siihen aikaan tuttavani kanssa. Tähdet olivat mukavia ja sain heihin hyvän kontaktin. Oli jännittävää, ihanaa ja hienoa, että sai tavata idoleitaan, ja haastattelut olivat tietysti kauhean jännittäviä, mutta myös hauskoja ja valoisia tilaisuuksia. Jälkeenpäin ajatellen Suosikki-vuodet olivat minulle hyvä koulu, koska silloin ei ollut vielä toimittajakoulutusta samalla lailla kuin myöhemmin.”

Kuvaristikko ja musiikkiaiheinen tietovisa aktivoivat Suosikin lukijoita jo ensimmäisenä ilmestymisvuonna. Lukijoita pyydettiin myös muodostamaan uusia sanoja Suosikki-sanan kirjaimista. Kilpailun voittaja löysi suomen kielestä 30 sanaa, jotka sai kasaan lehden nimen viidestä kirjaimesta. Sanassa on tosiaan viisi eri kirjainta, mutta kaikkiaan niitä on kahdeksan. Elokuussa 1961 lanseeratussa suurkilpailussa lukijoita pyydettiin lähettämään iskelmien nimi- ja sisältöehdotuksia sekä valmiita iskelmäsanoituksia ja -sävellyksiä. Pääpalkintona oli nykyrahassa yli 4000 euron arvoinen Grundig-televisio.

Kilpailussa oli oma sarjansa myös levylaulajakandidaateille. Heidät kutsuttiin näyttämään taitojaan studioon, ja voittajille luvattiin levytys Suosikki-levymerkillä ilmestyvällä singlellä. Miesten sarjan voittaja Erkki Pohjanheimo pääsi kilpailun kautta levyttämään. Myöhemmin hän teki pitkän televisiouran ja lauloi lisää levyjäkin. Kauppoihin ilmestyi myös Pandan julkaisema Suosikki-purukumi.

Lukijat ottivat Suosikin omakseen jo ensimmäisen vuoden aikana. Syyskuun 1961 kirjepalstalla kerrottiin, kuinka jokaista toimitukselle osoitettua lukijakirjettä ei tilanpuutteen takia voida julkaista. Postia tuli niin paljon, että 20-sivuisen lehteen ei olisi mahtunut muuta materiaalia. Lukijoita ei ehkä ollut niin paljon kuin oli toivottu, mutta heille Suosikilla oli selvästi väliä.

2

Korkokenkärähat kulttuurilehdestä

*Suosikista tehdään taidelehti,
mutta kokeilu jää lyhyeksi*

Vuoden verran ilmestyttyään Suosikki vaihtoi päätoimittajaa ensimmäisen kerran. Olli Hämäläiselle alettiin loppuvuodesta 1961 hakea seuraajaa, koska kapellimestarilla oli liikaa muita kiireitä. Lehdelle etsittiin uusi vetäjä ulkopuolelta, ja paikan sai Pertti Klemola, vasta 22-vuotias toimittaja. Muu tekijäkaarti pysyi suunnilleen ennallaan.

Fazerin johtaja Roger Lindberg halusi päätoimittajaa valitessaan luottaa nuoriin ja nouseviin voimiin, sillä nuorillehan Suosikkiakin tehtiin. Valinnan taustalla oli Reino Helismaan elämäkerran mukaan myös Scandian vaikutus: Fazerin pahin kilpailija oli joustavampi, dynaamisempi ja nuorekkaampi yhtiö. Klemola halusi tehdä Suosikista kulttuurilehden eikä pelkkää kevyen musiikin äänenkannattajaa, ja Fazerin johtoporras suostui tähän.

Lokakuun 1961 numerossa ehdittiin kertoa seuraavan vuoden sisällöstä. Suosikin luvattiin sisältävän entistä enemmän iskelmämusiikin tapahtumia, joka numerossa koko sivun taiteilijakuva, tyttöjen oma sivu, jatkokertomus, tee-se-itse sivu näppärille pojille, kilpailuja ja levyarvosteluja. Vuoden 1962 avausnumeron kansikuvassa oli nuori tanskalaislaulaja Gitte Henning, mutta kansiotškoista löytyivät Elviksen ja Marion Rungin lisäksi Yrjö

Kokko, Pentti Saarikoski ja nuortenkirjailija Merja Otava. Myös ulkoasua päivitettiin, ja lehteen tuli muun muassa sisällysluettelo. Sivumäärä kasvoi paristakymmenestä yli kolmeenkymmeneen.

Klemolan johtama Suosikki julkaisi ensimmäisessä numerossaan rinnakkain esittelyn uudesta muotitanssista twististä sekä katkelman Pentti Saarikosken *Sieppari ruispelossa* -suomennoksesta. Uusi päätoimittaja haastatteli Marion Rungia, ja haastattelun oheen painettiin musiikkia ja nuorta kiihkoa käsitellyt runo. Merja Otavan novelli kertoi nuorista Helsingissä. Kevyempien juttujen välillä oli valokuva-aukeama Pariisin puistoista ja pari runoa kuvien vieressä.

Yrjö Kokko esiteltiin enontekiöläisenä kirjailijana tunnelmavalokuvien kera, ja hänen kerrottiin aloittavan Suosikin vakituksena tarinoijana. Tabe Slioorista kertovan elokuvan kuvauksissakin käytiin, mutta lehdessä aloitti myös uutuskirjoja arvioinut Kirjavaaka-palsta, ja Ossi Runne raportoi modernia jazzia soittaneen John Coltranen kvintetin Helsingin-keikasta hämmästelevään sävyyn. Myös kirjeenvaihtopalsta tuli vuoden 1962 avausnumerossa pysyväksi osaksi Suosikin sisältöä.

Ensimmäisen Pertti Klemolan päätoimittaman numeron päätösaukeamalla kerrottiin uudistuksen taustoista. Toimitukseen oli pitkin vuotta 1961 saapunut lehteä kritisovia kirjeitä, ja toimituksen mielestä osa kritiikistä oli oikeutettua. Uudistuksissa pyrittiin tekemään lehdestä monipuolisempi ja tuomaan esille ajankohtaisia asioita niiltä aloilta, jotka ovat nuoria ihmisiä lähellä. Samalla parannettiin painolaatua ja kasvatettiin sivumäärää.

Uusi päätoimittaja järjesti Helsingin koululaisille illanvieron, jossa lehden kohderyhmä sai antaa palautetta toimitukselle. Ossi Runnen tanssiorkesteri soitti, limonadia ja Suosikki-purukumia kului, ja Pentti Saarikoskikin kunnioitti tilaisuutta läsnäolollaan.

”Klemola oli lähellä omaa ikäkauttani, ja tunsimme toisemme yliopistolta”, Margareta Muthreich kertoo. ”En kuitenkaan usko, että minulla oli mitään tekemistä sen kanssa, että Pepestä tuli

päätoimittaja. Silloin lehden linja todella muuttui, ja se oli tietysti myös Pepen tarkoitus. Peesasin uusia ideoita ja saatoin myös kehittää ja ehdotella niitä, tyyppiä Pentti Saarikoski lehden avustajana. Pepe oli hyvin dynaaminen ja myös vähän vauhti-ihminen. Hän oli varmasti ihan pidetty ja pätevä päätoimittaja, ja varmaan vähän ihailinkin häntä. Olisin itse tahtonut tehdä jotain vastaavaa, ja myöhemmin sitten teinkin.”

Reino Helismaan elämäkerran mukaan Klemola tunsi nuoren polven vaikuttajat opiskelijapiireistä, mutta hän ei ollut populaarimusiikin erityinen asiantuntija, ja tämä oli jonkinmoinen ongelma Suosikin kaltaisen lehden vetäjänä. Päätoimittajalla oli kirjailijoihin paremmat suhteet kuin laulajatähtiin. Saarikoski oli hänen opiskelukaverinsa ja jäi Suosikin vakituiseksi avustajaksi, kuten myös Yrjö Kokko. Suosikkilaulajien ja uutuustanssien rinnalla lukijoille tarjoihtiin runoutta tai luontokuvia Lapista. Margareta Muthreich kävi haastattelemassa balettilupaus Sorella Englundia, ja haastattelun vieressä julkaistiin jälleen Saarikosken runo.

Vuonna 1962 nuoruuden kiihko oli Suosikin sivuilla pidättyvämpää kuin muutamaa vuotta myöhemmin. ”Olin pystyttänyt telttani tunturijärven rantaan. Oli kesäkuu, vallitsi valo läpi vuorokauden, mutta kellosta aikaa katsoen aamuyöllä heittelin hetken uistinta ja sain saaliikseni suuremmitta vaivoitta parikiloisen hauen”, alkoi Yrjö Kokon novelli. Lukijakirjeiden kommentissaan toimitus korosti sisällön monipuolisuutta, ja kannessa olivatkin rinnakkain Saarikoski, Paul Anka ja jazzrumpali Art Blakey. Lehteen mahtuivat sekä Teinitalo-tavaratalon avaaminen että luontoreportaasit.

Jonkinlainen kulttuuriteko oli myös koululaisslangisanaston kerääminen kilpailun avulla keväällä 1962. Kun palkintojen saajat listattiin lehdessä, heidän joukostaan löytyi Suosikin pahimman kilpailijan Iskelmä-lehden toimitussihteeri Erkki Pälli. Muoti-palstalla opastettiin poikia oikeanlaisten pukujen ja solmioiden valinnassa. Treffeille valmistautuneille tytöille annettiin ohje, jonka

mukaan saa itselleen pelkkää harmia, jos hankkii tärkeää iltaa varten puvun, johon itsellä ja omalla perheellä ei oikeasti olisi varaa.

Margareta ”Mimmu” Muthreichista tuli oman aikansa nuori julkistoimittaja, sillä hänet kiinnitettiin television Levyraati-ohjelman tuomariksi. Kun Suosikissa esiteltiin ohjelman vakiokasvot maaliskuussa 1962, Muthreichista puhuttiin jo käsitteenä. Hän oli aktiivinen ihminen, joka tuntui ehtivän kaikkialle. Liikehdintää Levyraadista suuntaan oli enemmänkin, sillä ohjelman juontaja Jaakko Jahnukainen liittyi Suosikin avustajakuntaan keväällä 1962.

”Jahnukainen, Olli Hämäläinen ja Repe tunsivat toisensa”, Muthreich kertoo. ”Yksi homma poiki toisen. Opiskelin samaan aikaan, mutta tämä tuntui ihanalta maailmalta, jossa tuntui, että pärjäsin. Tein koko ajan jotakin freelance-hommaa ja tienasin sillä tavoin ekstraa eli niin sanottuja korkokenkä- ja kampaajarahoja. Suosikin palkkioista en muista muuta kuin että olin niihin tyytyväinen. Sain mielestäni kelpo korvauksen.”

Eriäviä mielipiteitä Klemolan linjasta alkoi ilmestyä Suosikin lukijapalstalle jo parin kuukauden kuluttua. Lappi-valokuvien ja runojen esitettiin sopivan paremmin taidelehtiin kuin Suosikkiin, jonka jotkut lukijat toivoivat keskittyvän selkeämmin laulajatähtiin. Toki tätäkin sisältöä oli, ja esimerkiksi 16-vuotiaan Marion Rungin euroviisumatkaa seurattiin paikan päällä Luxemburgissa.

Kuuluisimpia Klemolan aikakauden juttuja oli toukokuussa 1962 julkaistu Reino Helismaan ja Pentti Saarikosken kaksintaistelu. Siinä Saarikoski kirjoitti iskelmätekstin ja Helismaa modernin runon aiheista, jotka he antoivat toisilleen. Tämän jälkeen molemmat arvioivat toistensa teokset ja kyvyt toisenlaisen lyriikan tuottajina. Saarikoskesta saattaisi tulla hyvä iskelmien tekstittäjä muutaman vuoden harjoittelulla, Helismaa arvioi. Saarikosken mielestä Helismaan runo oli kovin pitkä siihen nähden, mitä hän sai sanotuksi eikä kirjoittaja pystynyt ilmaisemaan mitä hän ajattelee. Muuten Helismaan moderni runo oli Saarikoskesta hyvä. Suosikin ensimmäinen toimitussihteeri pitäytyi kuitenkin muissa

tyyleissä ja kirjoitti lehteensä etupäässä lännenovelleja.

Suosikin ilmoitusvastaava Regina Sjöholm aloitti kauneudenhoitopalstan, jossa annettiin vinkkejä meikkaamiseen, ajanmukaiseen kampaukseen ja säärakarvojen ajeluun. Kansikuvatyttyä etsittiin heinäkuun numeroon lukijoiden joukosta. Saarikoski kirjoitti joka kuukausi päiväkirjaa, jossa hän esitteli kirjailija- ja perhe-elämäänsä.

Muthreich kertoo, että Saarikosken boheemius tuotti välillä ylimääräistä työtä toimitukselle. Aikataulujen venymisestä huolimatta hänen juttunsa saatiin aina lehteen. Joskus pakina haettiin runoilijalta hotelli Helsingin ravintolasta, mutta se sijaitsi Kluuvissa samassa korttelissa kuin Suosikin toimitus, joten kävelymatkaa oli vain muutama minuutti.

”Kerran olin Pepen kanssa hakemassa hänen juttuaan myös häneltä kotoa. Pentti oli silloin naimisissa Tuula Saarikosken, ensimmäisen puolisonsa kanssa. Muistaakseni enemmän kuin yhden kerran meillä oli hotelli Helsingissä neuvottelu, joka ehkä koski hänen seuraavia juttujaan. Me kaikki söimme ja minulle jäi muistikuva, että Pentti otti hopeavadilta ison salaatinlehden, joka oli siinä koristeena, ja pani sen päähänsä. Hän pelleili ja oli hyvällä tuulella.”

Kun toisaalla lehdessä kerrottiin Yrjö Kokon Lapin-elämästä ja siepparista ruispelossa, uutispalstalla raportoitiin, kuinka ”twist-myrsky” oli tulossa Yhdysvalloista. Uutuustanssia tanssittiin ”melko menevien rock-sävelmien” tahdissa. Toimitus valitteli, ettei ollut vielä saanut käyttöönsä tanssin ”askeljärjestelmiä tai vuoroja”, mutta eivätköhän ne kohta selviäisi kaikille. Itse asiassa ne selvisivät jo samassa numerossa, jossa oli kuvien kera ohjeet twistin tanssimiseen. Liikkeitä esitteli Åke Blomqvist partnereineen.

Marraskuun 1962 numeroon Margareta Muthreich kävi kuuntelemaan tanskalaisen kitarabändin The Clifftersin esiintymistä Expo-hallissa. Juttu oli Suosikin ensimmäinen pitempi artikkeli sähkökitaramusiikista, ja tulevana vuosina niitä tuli paljon

lisää. Vuodenvaihte 1962–63 toi kuitenkin kaksivuotiaan Suosikin tekemiseen isoja muutoksia. Fazerin omistama kustannusyhtiö Prima-Vista luopui Suosikin julkaisemisesta.

Uusi kustantaja oli Kampin Autotalossa toimiva Kustannuskeidas Oy, jonka omistaja Mauri Lintera näki tarpeen uudenslaiselle nuortenlehdelle Suomessa. Hänen mielestään nuorison idolipalvonta oli nousussa eivätkä muut lehtitalot osanneet hyödyntää ilmiötä. Linteran Kustannuskeitaan julkaisemiin lehtiin kuuluivat muun muassa naisille suunnattu Jaana sekä miestenlehti Jallu.

Lintera oli luonut lehti-imperiumiaan 1950-luvun puolivälistä alkaen. Menestyksen aloitti Jallu, joka oli historiansa alkuaikoina miesten yleisaikakauslehti. Seurapiirikaunotar Tabe Slioorin muistelmat nostivat lehden levikin parhaimmillaan 280 000 kappaleeseen. Myyntitulojen myötä Linteralla oli mahdollisuus laajentaa yhtiönsä toimintaa. Jaanan hän perusti vuonna 1962, ja seuraavan vuoden keväällä yhtiön lehtiperheeseen liittyi Suosikki.

Linteran elämäkerran mukaan Suosikin omistajanvaihdos käynnistyi kohtaamisesta kadulla. Kustantajaa vastaan käveli sattumalta Toivo Kärki, jonka Lintera oli sota-aikana tavannut pari kertaa ohimennen. Miehet menivät kahville ja Lintera kertoi Kärjelle toimittavansa nykyään lehtiä. ”Vai niin. Minullakin on se hemmetin Suosikki. Sen levikki laahaa ja tappiota tulee. Ostaisipa joku sen pois”, Kärki tokaisi. Lintera kiinnostui, ja erityisen houkuttevalta tuntui lehden nimi.

Fazerin julkaisema Suosikki ei ollut lyönyt suuremmin läpi. Alalla päätoimisesti työskennellyt Linterakaan ei tuntenut sitä, joten hän aloitti lehteen tutustumisen lukemalla sitä. Sitten hän soitti Musiikki-Fazerin johtajalle Roger Lindbergille ja kertoi haluavansa ostaa Suosikin. Linteran elämäkerran mukaan hän tarjosi Musiikki-Fazerille kauppahinnaksi ilmaista mainostilaa lehdessä kahden vuoden ajan, ja Lindberg suostui tähän.

Nuorisolehden legendaariset viisi vuosikymmentä.

Päätoimittaja Jyrki Hämäläisen Suosikki esitteli uusimmat musiikin ja nuorisomuodin ilmiöt tuoreeltaan, nosti yhden tähtipölyyn ja syöksi toisen unholaan.

Suosikki puki sisältönsä kimallukseen mutta opasti lukijoitaan myös ammatinvalinnassa, seksuaalisuudessa ja monissa muissa elämäntaidoissa.

Lehti oli lukijalle paras kaveri, luotettu isosisarus, huumaava idoli tai turmiollinen rakas, joka piti kohdata vanhemmilta salaa.

Kultaturbo kattaa Suosikin koko elinkaaren aamunkoitosta viimeiseen, tunteikkaaseen painoaamuun asti. Kaiken sen hulluuden, hulvattomuuden ja hurjuuden oman aikansa mediajätin kulisseissa. Koko stoori lehtivainaan (1961–2012) muistoa kunnioittaen.

90.2 ISBN 978-952-362-050-6 WWW.JOHNNYKNIGA.FI

